

Cilji:

- Spoznal boš, kaj pomeni 1%,
- Kako ulomek zapišeš v obliki odstotka in obratno,
- Kako odstotek zapišeš z decimalnim številom in obratno,

REŠITVE nalog prejšnjega dne

Če si rešil prav, naredi kljukico ✓😊, drugače pa popravi. 😞 😊

1. Zala in Mojca sta si ogledovali slike pobarvanih likov, razdeljenih na enake dele.

Zapiši z okrajšanim ulomkom, kolikšen del lika je pobarvan v: levem liku: $\frac{1}{4}$,

srednjem liku: $\frac{3}{4}$, desnem liku: $\frac{1}{4}$.

Zapiši z decimalno številko, kolikšen del lika je pobarvan v:

levem liku: 0,25, srednjem liku: 0,75, desnem liku: 0,25.

2. Manca je v zvezek pozabila napisati besedilo naloge. Zapisano je imela le: $\frac{2}{5} = \frac{16}{40}$ in $\frac{3}{8} = \frac{15}{40}$.

Doma je razmišljala, kakšno bi bilo možno besedilo. Pomagaj ji in izberi pravo.

- Krajšaj ulomka $\frac{2}{5}$ in $\frac{3}{8}$.
- Razširi ulomka $\frac{2}{5}$ in $\frac{3}{8}$ na najmanjši skupni imenovalec.
- Okrajšaj ulomka $\frac{2}{5}$ in $\frac{3}{8}$.

Preveri, če si zadnje uro pravilno dopolnil. Če si rešil prav, naredi kljukico ✓😊, drugače pa popravi. 😞 😊

Na koliko enakih delov sta razdeljena oba pravokotnika? Na 100 enakih delov. Matičeva uspešnost je prikazana z 32 obarvanimi kvadrati. Jakova uspešnost je prikazana s 30 obarvanimi kvadrati.

Uspešnost Matica zapišemo z ulomkom $\frac{32}{100}$. Uspešnost Jake zapišemo z ulomkom $\frac{30}{100}$. Primerjajmo ulomka. Pri metih je bil uspešnejši **Matic**.

Ponovimo:

Procenti ali odstotki je **celota razdeljena na 100 enakih delov**.

PROCENTI %

Ulomek $\frac{1}{100}$ pomeni **en del od stotih**. Ta delež zapišemo tudi z zapisom **1 %** in beremo »1 odstotek« (procent).

Zapis **p %** pomeni »p« delov od 100 oziroma zapisano z ulomkom: $p\% = \frac{p}{100}$.

Če ulomka ne moreš razširiti na stotine, ga zapišeš s periodično decimalno številko in ga **zaokrožiš na stotine**.

$$\frac{1}{3} = 1 : 3 = 0,3333 \dots = 0,\bar{3} \doteq 33,33\%$$

Celota ali osnova je vedno **enaka stotim odstotkom**.

$$1 = \frac{100}{100} = 100\%$$

Za boljšo predstavo si oglejmo grafični prikaz najpogostejših odstotkov.

$$\frac{1}{2} = \frac{50}{100} = 50\%$$

50 %

100 %

ALI VEŠ?

Znak % je nastal iz dveh o-jev v latinski besedi »PRO CENTO«, kar pomeni »OD STO«.

$$\frac{1}{4} = \frac{25}{100} = 25\%$$

25 %

50 %

75 %

100 %

$$\frac{1}{5} = \frac{20}{100} = 20\%$$

20 %

40 %

60 %

80 %

100 %

$$\frac{1}{8} = \frac{12,5}{100} = 12,5\%$$

12,5 %

25 %

37,5 %

50 %

62,5 %

75 %

87,5 %

100 %

Ulomek $\frac{1}{8}$ ne moremo razširiti na **stotine**, ampak najprej na tisočine, nato pa **števec in imenovalce delimo z 10**, da dobimo v imenovalcu 100: $\frac{1}{8} = \frac{125}{1000} = \frac{12,5}{100} = 12,5$

Preglej rešeni primeri in si jih zapiši v zvezek, nato reši vajo:

1. Zapiši $\frac{9}{100}$, $\frac{3}{15}$; 0,16 in $\frac{5}{6}$ v odstotkih.

Ker je imenovalec enak 100, je števec enak številu odstotkov.

$$\frac{9}{100} = 9\%$$

Ulomek $\frac{3}{15}$ najprej okrajšamo in nato razširimo na stotine.

$$\frac{3}{15} = \frac{1}{5} = \frac{20}{100} = 20\%$$

Ker je 0,16 enako $\frac{16}{100}$, je $0,16 = 16\%$.

$\frac{5}{6}$ s pomočjo deljenja zapišemo z decimalno številko.

$$\frac{5}{6} \doteq 83\%$$

$$5 : 6 = 0,8333 \dots = 0,8\bar{3}$$

2. Zapiši 35 % in 172 % z decimalno številko in nato še z okrajšanim ulomkom.

Odstotke zapišemo z decimalno številko, nato pa z ulomkom, ki ima v imenovalcu 100, v števcu pa število odstotkov. Zapisani ulomek še okrajšamo.

$$35\% = 0,35 = \frac{35}{100} = \frac{7}{20}$$

Odstotke izrazimo z decimalnim številom, nato jih zapišemo kot stotine in ulomek okrajšamo.

$$172\% = 1,72 = \frac{172}{100} = 1\frac{72}{100} = 1\frac{18}{25}$$

Če ulomek nima v imenovalcu 100, ga najprej razširi in nato zapiši z odstotki. Včasih moraš najprej ulomek krajšati in šele nato razširiti na stotine.

1. Izrazi v odstotkih.

a) $\frac{3}{100} =$ _____

b) $\frac{16}{100} =$ _____

c) $\frac{70}{100} =$ _____

č) $\frac{95}{100} =$ _____

d) $\frac{105}{100} =$ _____

e) $\frac{243}{100} =$ _____

2. Izrazi v odstotkih.

a) $\frac{1}{2} =$ _____

b) $\frac{1}{5} =$ _____

c) $\frac{3}{4} =$ _____

č) $\frac{4}{10} =$ _____

d) $\frac{1}{1} =$ _____

e) $2 =$ _____

3. Izrazi v odstotkih.

a) $\frac{1}{20} =$ _____

b) $\frac{2}{25} =$ _____

c) $\frac{1}{50} =$ _____

č) $\frac{7}{10} =$ _____

d) $\frac{8}{40} =$ _____

e) $\frac{21}{35} =$ _____

4. Izrazi v odstotkih.

a) $0,06 =$ _____ b) $0,41 =$ _____ c) $0,8 =$ _____

č) $0,95 =$ _____ d) $1,07 =$ _____ e) $4,13 =$ _____

5. Zapiši z decimalno številko.

a) $3 \% =$ _____ b) $17 \% =$ _____ c) $50 \% =$ _____

č) $52 \% =$ _____ d) $75 \% =$ _____ e) $113 \% =$ _____

6. Zapiši z ulomkom in ga okrajšaj.

a) $4 \% =$ _____ b) $18 \% =$ _____ c) $45 \% =$ _____

č) $72 \% =$ _____ d) $80 \% =$ _____ e) $120 \% =$ _____

Želim ti uspešno delo. Če imaš kakršnokoli vprašanje, povratno informacijo ali predlog, mi prosim to sporoči.

Slikaj ali skeniraj svojo nalogo in mi jih posreduj.
maja.kamenscak@gmail.com

Zelo bom vesela tvoje pošte.